

Kompetencer til fremtidens digitale Danmark

Udfordring

Det danske arbejdsmarked er i gang med en omstilling, der vil accelerere kraftigt i de kommende år. Kunstig intelligens (AI) og den øvrige teknologiske udvikling betyder, at der kommer til at være et ekstraordinært behov for nye kompetencer indenfor praktisk talt alle sektorer.

I dag er der ikke de midler til rådighed til efter- og videreuddannelse, som der er behov for, hvis den samlede arbejdsstyrke skal have den kompetencemæssige ballast, der skal til for at Danmark får mest muligt ud af den teknologiske omstilling.

DM og IT-Branchen foreslår, at der afsættes 300 mio. kr. årligt til en teknologisk omstillingsfond, så medarbejdere og virksomheder får bedre mulighed for at tilegne sig de nødvendige digitale kompetencer. Fonden finansieres af midler fra sanering af erhvervsstøtteordningerne.

Arbejdsmarkedets efterspørgsel

I en undersøgelse har 10,4% af medarbejdere og 33% af ledelsen modtaget formel AI-træning. Det viser en [CBS-undersøgelse](#) blandt et repræsentativt udsnit af danskere på arbejdsmarkedet fra 2026. I samme undersøgelse mener 45,3% at manglende viden, politik og strategi er en barriere for at arbejde med AI.

Den private sektor

De privatansatte akademikere efterspørger i meget høj grad digital kompetenceudvikling - men mange af dem siger, at manglende midler til kompetenceudvikling er en barriere for, at de får de kompetencer, de har behov for ift. den teknologiske omstilling.

Det fremgår af Akademikernes seneste kortlægning af kompetenceudvikling på det private arbejdsmarked, hvor man har spurgt ca. 20.000 privatansatte akademikere om efter- og videreuddannelse. Her siger [hver fjerde](#), at de i høj grad eller meget høj grad har brug nye kompetencer indenfor den digitale omstilling. Samtidig siger 45 pct., at de ikke kan få den nødvendige kompetenceudvikling finansieret af arbejdsgiveren.

Tallene fra Akademikernes undersøgelse fortæller, at der er en stor gruppe medarbejdere, der er motiveret for at tilegne sig kompetencerne til at imødekomme en digital omstilling, men at der samtidig er nogle økonomiske barrierer i virksomhederne. Ønsket om kompetenceudvikling bekræftes i høj grad af en medlemsundersøgelse blandt DM's medlemmer i 2023. Her svarer 38 pct. af DM's privatansatte medlemmer, at de i høj grad eller meget høj grad ønsker at opnå flere kompetencer indenfor AI.

Blandt medlemmerne af de mest fremtrædende erhvervsorganisationer, er det også bredt anerkendt, at mangel på kompetencer kan blive en væsentlig barriere for at høste frugterne af særligt udviklingen indenfor kunstig intelligens.

I en [undersøgelse](#) udarbejdet af Det Nationale Center for AI i Samfundet (CAISA) svarer 66% af små og mellemstore virksomheder, at de anvender AI i deres arbejde, mens det kun er 10%, der angiver at AI er integreret i deres interne processer eller eksterne services og produkter. Samtidig er virksomhedernes

største udfordringer ved brugen af AI, den store mangel på medarbejderkompetencer. Her mener 74% af SMV-ledere, at medarbejdernes manglende færdigheder er en barriere for at tage AI i brug, mens 51% fremhæver ledelsens manglende AI-forståelse. Også 75% af de SVM'er der anvender AI, mener at både ledere og medarbejdere bør efteruddannes.

Omkring en tredjedel af SMV'er anvender slet ikke AI, hvoraf 64% vurderer at AI ikke er relevant for dem. Analysen tyder på at oplevelsen af irrelevans, kan hænge sammen med manglende viden, kompetencer eller strategisk udsyn.

Den offentlige sektor

I den offentlige sektor kan der være store gevinster at hente på teknologisk udvikling herunder fx kunstig intelligens. Men det er stadig på et tidligt udviklingsstadium, og kompetencebehovet kommer til at vokse betydeligt indenfor alle dele af den offentlige sektor. I rapporten IT i praksis 2022/2023, udarbejdet af Rambøll for Dansk IT, har man blandt andet set på, hvor stor en andel af organisationerne indenfor stat, regioner, kommune og uddannelse der bruger kunstig intelligens. Tallene fremgår af tabel 1.

Figur 1: Andel af organisationer inden for stat, regioner, kommuner og uddannelse, der i høj grad eller meget høj grad bruger AI i dag

Stat	13 pct.
Region	40 pct.
Kommune	12 pct.
Uddannelse	5 pct.

Kilde: IT i praksis 2022/2023, Rambøll

Som det ses af figur 1, fylder AI, som bare er en af mange teknologiske løsninger, der potentielt kan være med til at udvikle den offentlige sektor, stadig ganske lidt (på nær i regionerne). Samtidig siger 79 pct. af de offentlige organisationer i undersøgelsen, at det at 'Opbygge digitale kompetencer' er strategisk vigtigt eller meget vigtigt for deres organisation. I samme undersøgelse i 2023/2024-udgaven svarer 37 pct. af de offentlige organisationer, at manglende generelle it-kompetencer er en væsentlig barriere for digitaliseringen og 47 pct. siger, at manglende it-specialister ligeledes er en væsentlig barriere.

De statslige, regionale og kommunale kompetencefonde videreføres fra OK21-aftalen i OK24-aftalen. Udfordringen er, at kompetencefondene hurtigt udtømmes - de kan ikke følge med efterspørgslen på kompetenceudvikling. Samtidig kan der være behov for andre typer af kompetenceudvikling end den type, der kan søges om midler til gennem kompetencefondene.

Efterspørgslen bekræftes også af en undersøgelse blandt DM's offentligt ansatte medlemmer. Her svarer 53 pct. at de i høj grad eller meget høj grad ønsker at opnå flere kompetencer indenfor brugen af AI-værktøjer.

Meget taler for, at der er et uudnyttet potentiale for den teknologiske udvikling i den offentlige sektor - men at der samtidig er et stort behov for at styrke de teknologiske kompetencer på tværs af de offentlige organisationer.

Forslag: Kompetencer frem for erhvervsstøtte

Finansiering

Ekspertgruppen for fremtidens erhvervsstøtte afleverede i februar 2024 [sine anbefalinger](#) til sanering af erhvervsstøtteordningerne, der i 2023 beløb sig til omkring 40 mia. kr. Ekspertgruppen foreslog sanering af en række ordninger, der samlet beløber sig til 2,3 mia. kr.¹.

I regeringsgrundlaget for SVM-regeringen fremgår det, at regeringen vil prioritere 2 mia. kr. fra sanering af erhvervsstøtteordningerne til hhv. nedsættelse af generationsskifteskatten (0,5 mia. kr.), en ny model for værdiansættelse (0,5 mia. kr.) og fradrag for F&U (1 mia. kr.).

Hvis et flertal i Folketinget implementerer ekspertgruppens anbefalinger, og regeringen og Folketinget prioriterer provenuet i overensstemmelse med regeringsgrundlaget efterlader det 300 mio. kr. årligt.

Konkret forslag

De erhvervsstøtteordninger, ekspertgruppen anbefaler helt eller delvist afskaffet, rammer erhvervslivet relativt bredt. DM og IT-Branchen mener, at de bør gives tilbage til arbejdsgiverne og medarbejderne, offentlige såvel som private i form af teknologiske kompetencer.

Derfor foreslår DM og IT-Branchen, at der oprettes en national teknologisk kompetencefond, som tilføres 300 mio. kr. årligt, og som både offentlige og private organisationer kan søge. Det skal være med til at sikre at arbejdsgivere har de nødvendige teknologiske kompetencer til rådighed til fremtidens udvikling.

En national teknologisk kompetencefond kan fungere på samme måde som [Omstillingsfonden](#), der blev oprettet med VEU-trepartsaftalen i 2017 og videreført i 2023. En specifik teknologisk omstillingsfond bør dog målrettes en bredere målgruppe og evt. med et loft over tilskud på 20-30.000 kr., da andre behov skal imødekommes. Det foreslås, at fonden bliver mulig at søge for både offentligt og privat ansatte og for alle uddannelsesbaggrunde, da behovet for teknologisk kompetenceudvikling gør sig gældende for alle uddannelsesniveauer på arbejdsmarkedet. Der kan udarbejdes en positivliste over uddannelser, kurser, certificeringer mv., som der kan søges støtte til – det skal gøre ansøgningsprocessen så lidt bureaukratisk som muligt.

En fond, der tilføres 300 mio. kr. årligt, svarer til, at mellem 10.000 og 30.000 medarbejdere hvert år vil kunne opkvalificeres, hvis der laves et loft på 30.000 kr. i tilskud pr. kursusdeltagelse.

Figur 2: Finansiering af en national teknologisk kompetencefond

Provenu fra sanering af erhvervsstøtteordninger jf. ekspertgruppens anbefalinger	2,3 mia. kr.
<i>- Prioriteringer fra regeringsgrundlaget</i>	
Nedsættelse af generationsskifteskatten	- 0,5 mia. kr.
Ny model for værdiansættelse	- 0,5 mia. kr.
Fradrag for F&U mv.	- 1 mia. kr.
Manko	300 mia. kr.
Forslag: National teknologisk kompetencefond	- 300 mia. kr.

¹ Potentielt 3,4 mia. kr. hvis man medtager et forslag fra ekspertgruppen om afskaffelse af DIS-skatteordningen på søfartsområdet

